

af § 2 maaske kunde være ønskelig, vil jeg anbefale Lovforslaget paa det bedste og takke den ærede Minister, fordi han har taget saa meget Hensyn til de Erfaringer, som af Kommissionerne ere blevne gjorte i de forløbne 5 Aar. Jeg glæder mig ved, at det denne Gang er en almindelig Bonde, der over for det Samfundslag, han selv lever og virker imellem til Hverdag, hvori han er født og opdragen som saa mange af os andre, ved denne Lovs Revision kan bidrage til, at der stadig maa fremstaa Tusinder af selvstændige udmærkede Hjem ude paa Landet, hvad vi jo alle ere glade over.

Bluhme: Jeg skal i Lighed med de fleste Talere ønske den højtærede Minister Held med hans Lovforslag, som jeg synes er i alt væsentligt tilfredsstillende, om jeg end paa enkelte Punkter kunde ønske nogle Forandringer, hvoraf en Del for Resten ere berørte. Jeg vil dog sige, at det forekommer mig, at en Del af Talerne under Behandlingen af dette Lovforslag har været temmelig højt oppe i Lyrik over de Herrer Husmænd. Den, der var højst oppe, var det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds (Barner), der udtalte, at han imellem de smaa Landbrugere ubetinget havde truffet de lykkeligste Hjem. Det vilde dog være en Mærkelighed, om det skulde være sandt, at et saadant tarveligt Hjem skulde være den nødvendige Baggrund for at finde den største Lykke paa Jorden. Jeg vil dog ogsaa antage, at der i mere velstillede Hjem skulde kunne findes lige saa lykkelige Forhold. Det haaber jeg dog maa være Tilfældet, men jeg samstemmer selvfølgelig med det ærede Medlem i, at der ogsaa kan føres en lykkelig Tilværelse i et Husmandshjem, om end vistnok enhver Indehaver af et saadant ønsker sig større Fremgang i materiel og økonomisk Henseende. Ogsaa andre Talere have været temmelig lyriske i deres Omtale af Husmændene, som efterhaanden ere opgjøede til at være de mest udmærkede Medlemmer af det danske Samfund — saa vidt jeg har forstaaet de ærede Talere.

Jeg skal dertil sige, at jeg har stor Respekt for Husmændene og stor Interesse for denne Lov. Den første, der indbragte Lovforslag her i Folketinget denne Sag vedrørende var mig. Det foreligger i Tillæg A. for 1893—94 som Lovforslag om Bebyggelse og Salg af Husmandslodder. Det blev ikke vedtaget, men derimod blev Sagen det følgende

Aar — saa vidt jeg husker — henvist til en Kommission, som tog Sagen under Overvejelse, og som efter mange Brydninger kom med et kompliceret Forslag, som der nu skal revideres paa. Jeg fastholder, at mit Forslag var det bedste og naturligste, men det er jeg jo alene om at mene. Men da Tiden gik, har jeg selv paa min Egn lavet en hel Del Husmandslodder, i alt en 20—30 Stykker, saa jeg har jo nogen Erfaring i den Retning.

Jeg kan i det væsentlige give den ærede Ministers Forslag min Tilslutning, men et Par Punkter vil jeg dog gøre Bemærkninger til. Først ønsker jeg at henlede Opmærksomheden paa § 7, og skal da i Lighed med enkelte andre Talere opfordre Ministeren til ubetinget at fastholde de 5,000 Kr. som Maksimum. Jeg har som sagt nogen Erfaring paa dette Punkt og vil sige, at medens jeg ikke tør paastaa, at den største Lykke, som det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds sagde, findes i de smaa Hjem, paastaar jeg, at de mindre Husmandslodder i Almindelighed klare sig bedre end de større. Jeg har som sagt lavet ikke saa faa Husmandslodder og solgt dem. Fordi jeg saa, at Lejehusene vare en Ødelæggelse i Reglen baade for Brugerne og for Ejeren, byggede jeg en stor Mængde Huse og solgte dem. De varierede i Priser fra 2,000 Kr. til 4,000 Kr. med Huset bygget, og Størrelsen har varieret fra 2½ til 7 à 10 Tdr. Land, saa jeg har jo forskellige Grader at se paa. Naar man gaar til de store Lodder, maa man indrømme, at der til dem hører større Driftskapital end til de smaa. Regner man med, at vedkommende kun ejer 400 Kr., som en Taler har foreslaaet — han bør ubetinget eje 1/10 af Værdien selv — vil man se, at den medbragte Kapital kun er tilstrækkelig til et Par Køer og til Dynerne i Ægtesengen, men det er dog for lidt til at drive en Lod paa 10 Tdr. Land, navnlig da Jorden som Regel neppe vil være stærkt kultiveret. Der skal derfor begyndes smaat med Indtægterne, men temmelig kraftigt med Arbejdet, og det vil da være vanskeligt for en Mand, der sidder med megen Jord, at komme igennem. Det kan ikke nytte, at man siger, at den Mand, der har 8—10 Tdr. Land, skal kunne udføre Arbejdet alene med sin Familie, han maa ogsaa have Trækdyr. Dertil kan der ganske vist bruges Køer og Stude, men de fleste ville dog have smaa Heste, fordi de synes, det betaler sig bedst. Der skal imidlertid